

Ürenicinin adı, soyadı _____

Lişey, okul _____

GAGAUZ DİLİ HEM LİTERATURA XXVIII-ci Respublika olimpiadası

XI klas
Mardıń 6 - 8

I. Verili şiiri dikatlı okuyın

İki kuvet var dünnedä:
Biri gündüz, biri gecä,
İliklän fenalık,
Aydınnıklan karannık.

Dünnä – kantar ölçüleri
Uurlu durêr – sevindirer,
Ba fenalık aşaa çeker,
Ba dooruluk onu enseer.

İki kuvet dünneyi *tutêr*
Bütünnüünü gösterer
Doorudêr, dolaştırêr,
Biri verer, biri alêr.

Var kantarcık güüdemizdä,
İlik bizim elimizdä,
Kıskanç, kavga – şeytan ekmää,
Neyä onu *beslemää*.

İki tabeet var insanda:
Hayırlık, hayırsızlık.
Bir-birinä karşı durêr,
Hep güçlünü onnar dener.

İki kuvet var dünnedä,
Onun raatlı elimizdä.
İlik bizi *kurtarır*,
Fenalıktan Allah korur!

(L. Çimpoeş “Dünnää kantarı”)

- Ne türlü avtor görer dünnää kantarını? (3 cümlä)

Fikir, Beş(alma), yortu, vergi, daa, göl, halk, Poyrazdaki(Buzlu okean), söz, teftir, kuş, gezinti, demir, kardaş, kız(kardaş), aul, çaarış(baarış), sokak, Kara(deniz), kör(köstebek), Coltay(küüyü), altın(saat), Cadı(Babusu), Dünnä(Gözeli), tuz(sabun), sivri(sinek), üz(başı), kırk(ayak), hasta(evi), can(eri), alt(yazı), ak(sakal), bayırlık, çorbacı, ön(söz), iş(birlii), basım(evi), Pazer(tesi), demir(yol), uyku(yılacı), Gagauz(dili), Saman(Yolu), Büük(ay), Ak(deniz), Altay(bayırları), Ay(Yordan), Sveti(İvan), Gagauz(eri), şiir(toplumu), ana(boba), karı(koca), kurt(kuş), bayır(çayır), Kelcä(külcä), Kara(arap), toz(duman), Gün(duusu), süüt(aacı).

10 bal

b) Teksttän nişanni işlikleri çikarın, onnarın zamannarını, üzlerini, sayılarnı belliedin.

3 bal

c) Verili laflara morfologiya analizini yapın: *ateşin, tabeet, sessiz*

6 bal

d) Aşaadaki cümleyä sintaksis analizini yapın.

Ucu sa hepbir büüyey, da peydalanêr eni tomrucak.

7 bal

e) Herbir sırada yanniş yazılı lafı bulun da onun dooru formasını yazın.

Şkolada, evde, kırmızı. _____
Tefterin, bekläyüymiş, üüsek. _____
Dooru, ani, canabin. _____
Kıskardaş, her türlü, onnar _____

2 bal

f) Paylaşırıcı sayılı bulun. Dooru cuvabı çevreyä alın.

- a. Sekizinci
- b. Altışar
- c. İkidä bir
- d. Otuz sekiz

1 bal

III. Okuyun şiiri da aşaadaki soruşlara cuvap verin.

Biz açan duuêrız, dünneyä geleriz,
Ayırêrız kendimizä yol.
Sora uz gideriz, kimi kerä sapêrız –
Saa taraf çeker bizi ya sol.

Ama yanılırsak hem pişman olarsak,
Zor bulmaa kaybedilmiş yolu,
Neçin ki yaşaarkan, güneşli havaylan
Razgeler boran, yaamur, tolu.

Eer kösteklenärsäk, ansızdan düşärsäk,
Neçin ecelä küseriz biz?

***Sansın akıllıyız, ama zor annêêrız,
Ani yol bulunmêêr kösteksiz.***

(P. Çebotar, “Yollarımız”)

a) Bu iki şiirin öz fikirini yaraştırıp, çıkışları yapın. Olur mu demää, ki onnar bir temada yazılı? Fikirinizi açıklayın. (6 cümlä)

8 bal

